

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 1 "

Prin de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Prin de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 50.

Unitatea culturală.

Luând act despre declarațiile făcute de dl Partenie Cosma față cu dl I. Russu-Abrudeanu, »Unirea« din Blaj constată, că dl Partenie Cosma a spus un neadevăr când a zis, că Curtea din Viena, stăruind pentru unirea cu biserica apuseană, a voit să-i desbina pe românii din Ardeal. »Unirea« are dreptate: lasă ca nu avea și nu are Curtea din Viena nici un cuvânt de a voi să-i desbina pe românii din Ardeal, cari nu au fost și nu sunt primejdioși pentru dânsa, dar azi sunt puse la dispozițiunea tuturor documente, din care rezultă, că nu a voit Curtea din Viena nici să-i desbina, nici să-i slăbească pe românii din Ardeal când cu unirea, și contrarul pot să-l creadă ori să-l spună numai oameni, cari nu și-au dat silința de a cunoaște trecutul nostru.

Dacă desbinați sunt românii din Ardeal și cei din țările coroanei ungare, numai ei înșiși s'au desbinat.

Nu e cu toate aceste mai puțin adevărat, că gândul de a produce o desbinare în poporul român l-a avut Curtea din Viena, și aceasta tot din documentele istorice acum publicate rezultă.

În multe rânduri s'a discutat în consiliul împărătesc de războiu chestiunea alipirii către împărăție a țărilor românești și totdeauna propunerea a fost respinsă pentru cuvântul

ca, moldovenii și muntenii fiind de legea răsăriteană, sunt supuși înrăuririi patriarhului din Constantinopol și a țarului rusesc, ceea ce ușor ar putea să ducă la un conflict cu Rusia, pe care Curtea din Viena totdeauna a voit să-l evite.

Acesta e cuvântul hotărâtor pentru care Curtea din Viena a ținut, ca românii ajunși sub stăpânirea ei să rupă toți legăturile cu biserica răsăriteană și cu popoarele dela ășărit în genere.

Nu am stăruț înă asupra acestui adevăr istoric azi neîndoios, dacă el n'ar avea o mare importanță pentru luptele, pe care le purtăm acum.

E pentru ori-și-care om cu judecată în-viderat, că și astăzi vorba e să fim siliiți a rupe legăturile culturale cu frații noștri de peste Carpați. Putem, dacă e vorba, să ne păstrăm naționalitatea, dar numai deosebindu-ne din ce în ce mai mult de frații noștri din România, cum slovacii au ajuns încetul cu încetul de cehi ori croații de sârbi.

Nu mai încapă nici o îndoială, că acesta e rezultatul, pe care voi să-l obțină Curtea din Viena prin încurajarea mișcării culturale la românii din țările coroanei ungare și pe care l-ar fi și obținut, dacă nu era la mijloc și oamenii de stat ai Ungariei, care au zădărnicit silințele celor din Viena.

Împiedecați în lucrarea noastră culturală, noi românii din țările coroanei ungare am fost nevoiți să ne căutăm un razem la frații

noștri de peste hotare și să ne facem apostoli ai gândului de unitate culturală. Dacă am fi putut să ne dezvoltăm în toată libertatea, am fi mers repede înainte și ne-am fi deosebit din ce în ce mai mult de frații noștri de peste Carpați: azi nu ne rămâne să mergem după dânsii, căci de cultura germană am fost depărtați, iar pe ceea așa numită maghiară o respinge firea noastră de popor eminentamente arian.

Aici stăm și altfel nu putem.

Vor fi voind oamenii de stat ai Ungariei să ne înstrăineze de frații noștri de peste hotare și-i vor fi sprijinind și cei din Viena, dar azi nu mai e cu putință ceea ce s'ar fi putut să ne dezvoltăm în toată libertatea. Legile firești nu pot să fie schimbate: îndatăce frații noștri au apucat înainte, ei ne trag după dânsii, și în privința aceasta uniți și neuniți suntem deopotrivă, desbinare nu mai există.

Suntem cei mai credincioși cetățeni ai regatului ungar și cei mai devotați supuși ai Majestății Sale Regelui Apostolic, dar în viața sufletească nimeni nu ne mai poate despărți de frații noștri azi mai luminați decât noi.

Nu mai are însă nici monarhia cuvintele, pe care le avea sunt acum două sute de ani, ca să dorească a ne despărți de frații noștri, azi buni vecini ai ei și interesați a o vedea întărindu-se, iar nu slăbind prin frământări interne.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Cum să sprijinim industria națională?!

(R.) Înfiorarea atâtor bănci românești dovedește, că avem în sânul nostru capacități, inteligențe și hărnicie în stare să dea pulsațiune puternică vieții economice a poporului.

Suntem deci în drept să credem, că dacă s'ar dezvolta aceeași muncă pe terenul industriei artistice naționale, s'ar ajunge la un succes tot așa de îmbucurător. Ba cutezăm să nădăjduim, că banii alocați într-o astfel de întreprindere, ar aduce o dobândă mult mai mare ca acțiunile băncilor și, ceea ce este lucru de competență, s'ar deschide teren de câștig pentru cea mai săracă pătură a poporului, pentru miile de familii țărănești, cari trăiesc pe urma lucrului »cu palma,« cum se zice.

Să lămurim afacerea printr-o asemănare. Aceia dintre noi, cari trăiesc ori umblă pela orașe, vor fi întâlnit desigur adesea pe secuii cari umblă din casă în casă și prin prăvălii să vândă lucrurile de mână ale țărancilor dela Kalotaszeg. Și, de bună seamă, nu este oraș unguresc mai de seamă, care să nu aibă prăvălii cu lucruri de mână dela Kalotaszeg și nu-i familie ungurescă, fie chiar mai săracuță, care să nu aibă în casă vre-o broderie dela Kalotaszeg.

Intrebăm însă: Oare broderia aceasta se poate ea asemăna în frumusețe cu țesăturile noastre naționale? De trăinicie nici vorbă!... Lucrurile de Kalotaszeg rămân îndărătul minunatelor țesături,

românești departe, ca cerul de pământ. Nu-i popor țărănesc în lume, care să știe mână cu firul de lână, cu cel de mătasă, cu arniciul, cu borangioul, cu firul de aur și de argint, cum știe țărancă română. Pictorul cel mai îndemânat n'ar ști să facă din culori, pe pânză, ceea ce face țărancă română cu suveica la războiu și cu acul la gherghel.

Asta e necunoscut azi în toate părțile pe unde a putut pătrunde vre-un lucru de mână de al țărancilor noastre.

Am fost și ieri la prăvălia Hoffmann din piața mare a Aradului, unde sunt expuse lucrurile ieșite din atelierul de țesătorie din Orăștie. Imi spunea negustorul că toți câți au văzut lucrurile acelea — și au fost mulți să le vadă — au stat cu uimiți și zicea că o să vândă sumedenie...

Înainte de a ne gândi însă ca să facem pe străini să cumpere, să ne întrebăm: Oare cărturarii și bogătanii români sprijinesc ei îndestul industria națională română? Oare găsim în fiecare casă românească lucruri de acestea?

Durere, răspunsul este — nu!

Rar găsești o casă românească în care cel puțin o cameră să fie împodobită numai cu țesături românești. (În Maramurăș am avut plăcerea să admir casa românească mobilată a dnei Dr. Ioan Mihali). Nu vei găsi însă casă românească, în care pe jos să nu găsești covor dela fabrică străină, la ferestre perdele tot din fabrici, pe masă și pe paturi învelitoare d'asemeni din fabrici străine. Noi nu ne dăm seama de suma grozavă de bani ce vârem astfel în buzunarele străinilor și mai ales nu ne-am gândit cum am întări poporul dela țară și cum ne-am întări chiar în

orașe, dacă ne-am organiza, și pentru lucruri ce poate face și românul, să nu dăm bani străinilor!

Cât dau însă damele române pentru bluze, de pildă, deși acest vestmânt s'ar putea atât de splendid confecționa în atelierul dela Orăștie și altele ce s'ar înființa d'aci încolo? Și câte lucruri mărunte (perini de canapea, pungii etc) nu cumpărăm în prăvălii străine, deși toate acestea le am putea avea din atelierul dela Orăștie?!

Întâi, dar, noi cărturarii să ne deșteptăm și hotărâre sfântă să luăm, că ne vom împodobi casa numai cu țesături și broderii românești...

Mai marilor noștri pe terenul economic le în-cumbă apoi datoria să pună umărul și să înființeze în fiecare provincie câte un atelier. Ce minuni nu s'ar putea ajunge cu un atelier și o prăvălie în Lugoj de pildă unde să se facă și să se vândă neîntreutatele covore bănățenești!

Și nu ne gândim de loc la un atelier cu mari cheituieli, cu mult personal, care ar necesita investire mare de bani, ci să fie o conducătoare zelosă și pricepută, care să stea în legătură strânsă cu țărancele de pe sate ș'anume cu acelea, cărora le-a mers vestea că sunt muncitoare îndemânatice.

Și dacă se găsească săcui cari umblă pela orașe și prin târguri să vândă marfa dela Kalotaszeg, n'am putea găsi oare și noi români isteți, cari să îndeplinească aceeași muncă pentru a deface ceea ce ieșe din atelier românesc?... Sute de boniaci fac bani vânzând niște lucruri de nimic, iar pe satele noastre mii de familii tânjesc în sărăcie, pe când organizând puterile și talentele, i-am

În Viena partidele încep a se uni pentru a respinge pretențiile naționale ungurești, atât în ce privește armata cât și banca națională. Contele Thun va și interpela după sărbători în casa magnaților și va lua la răspundere pe ministrul de război, îndeosebi, pentru că acesta s'ar arăta dispus a face unele concesii ungarilor. „Reichs-post“ scrie în privința asta un articol intitulat „Destul, d-le ministru“, d'o senzațională violență. Între altele zice: „D-Ta spui că nu toți factorii sunt de părerea D-tale în ce privește satisfacerea pretențiilor maghiare. Dacă s'ar satisface acestea, apoi ministrului, parlamentul acesta nu ridicarea de contingent, dar nici un singur soldat nu-i s'ar mai vota“. Termină zicând că judecata posterității numai așa ar mai îmblânzi-o, dacă ar fugi repede din scaunul ministerial, înainte de a comite crimă față de armata ce i-s'a încredințat.

Partidul creștin socialist, uniunea slavilor de sud, clericali cehi și românii în tot cazul vor lupta zdravăn pentru a împiedeca guvernul să facă oarecare concesii ungarilor.

Imperiul habsburgilor și politica românilor.

De C. Stere.

„Dacă Austria n'ar fi existat, ar fi trebuit inventată.“

Fr. Palacky.

(Urmare și fine).

Și când Marea-Neagră va forma un „lac rusesc“, când cheia Dardanelelor va fi în mâinile Turilor, — Rusia va fi stăpâna Europei — și a lumii...

Și în cale-i va strivi și statul român — două milenii zădărnice de suferinți și de lupte pentru o viață națională liberă și orânduită.

Dar astăzi pentru origine e clar — cum a spus ritos cunoscutul general rus Fadsiev — că pentru ruși drumul spre Constantinopol trece prin Viena.

Astfel, cu toate că în Austria au rămas aproape zece milioane de nemți în afară de imperiul german, prințul Bismarck, creatorul triplei alianțe, a putut afirma că pentru Germania integritatea și țaria neștirbită a imperiului Habsburgic au atâta însemnătate, încât în fața acestui interes

chiar problema Alsaciei și a Lorenei pare un „fleo“ (eine Winzigkeit).

Dar, pe de altă parte, ca prin minune, interesul Germaniei în această privință coincide cu interesul marii ei dușmane, Franța, aliată a Rusiei: fiindcă Austro-Ungaria nu numai că stă în calea înaintării rușilor spre Dardanele, ci în același timp apare în ochii Francezilor și ca o stavilă pentru Drang nach Osten al germanismului.

Cum arată atât de bine René Henry, în cartea citată, precum și un alt publicist francez Georges Weil¹ ideea curentă că Austria e numai o avangardă a germanismului în Orient e radical falsă: însuși interesul germanilor din Austria e opus acestei tendinți, dar mai ales interesul tuturor celorlalte popoare din Austria al majorității covârșitoare a populației sale, care coincide aici cu interesul celorlalte state din Balcani și dela grilele Dunării.

Astfel, spune G. Weil:

„Pentru ca Franța să poată rămâne o mare putere, pentru ca ea să-și poată continua rolul în Europa, pentru ca ea să nu fie redusă la rangul unei puteri secundare, trebuie să existe o Austria, și o Austria independentă, fiindcă ea este indispensabilă pentru echilibrul european pentru pacea lumii² (cursivul e al autorului).“

Pentru că — afirmă René Henry, din parte-i:

„Austro-Ungaria e singura barieră destul de solidă ca se poate pune, la începutul veacului al XX-lea de-a curmezișul Drang-ului și ce poate opri năzuințele germane în ziua când ele ar ajunge amenințătoare pentru echilibrul european“.

Tot așa de categoric se pronunță și Anatole Leroy-Beaulieu, încă în 1888;

Dacă este o țară interesantă la existența Austriei, aceasta este Franța. În ziua în care Monarhia Austro-Ungară ar dispărea, sau ar fi redusă la țările de sub coroana sfântului Ștefan, se va fi sfârșit și puterea Franței... Austria este cheia de boltă a echilibrului european. Pentru oricine îmbrățișează politica continentală în totalitatea ei cel dintâi interes al Franței este menținerea Austriei, dacă nu exact în limitele ei actuale, cel puțin în cadrul ei istoric...⁴

În prefața cărții, din care am luat această citație, ilustrul academician lărgiște chestiunea, considerând-o și din punctul de vedere al Statelor balcanice, între cari aici este cuprinsă și România.

¹ G. Weil — „Le Pangermanisme en Autriche“. Paris, Fontemoing, 1904.

² G. Weil, Op. cit., p. 269.

³ R. Henry, Op. cit., p. 353.

⁴ „La France, la Russie et l'Europe“ p. 80, citat de R. Henry, Op. cit., p. 176.

„Pentru Europa, pentru Franța în particular disoluțiunea sau împărțirea monarhiei Austro-Ungare ar fi — nu putem îndestul repeta acest lucru un eveniment mai grav decât toate revoluțiunile teritoriale din ultimele două secole... Austro-Ungaria rămâne piatra unghiulară a Europei. Occidentul și Orientul au interes egal ca ea să rămână independentă de fapt și de drept.“

Fiindcă:

„Soarta definitivă a Peninsulei Balcanice atârna, poate mai cu deosebire de destinele viitoare ale Austro-Ungariei, împotriva celor închinute de unii oameni politici, lacomi de a se întinde pe seama ei. Statele balcanice nu pot conserva sau dobândi o deplină independență, decât dacă între ele și imperiul german și mai ales în fața Rusiei! va rămâne o Austria independentă... Ori și cum, viitorul națunilor balcanice ne apare intim legat cu al Austro-Ungariei“¹.

Astfel integritatea și independența imperiului Habsburgic se arată ca un factor indispensabil, cum se exprimă G. Weil, al echilibrului european, ca factor indispensabil putem zice, și al dezvoltării normale a istoriei universale.

În această privință sunt de acord și elementele hotărâtoare ale triplei ca și ale dublei alianțe: Germania, față de „primejdia moscovită“, și Franța, față de „pericolul germanic“. Este de acord, pentru ambele aceste motive, și Anglia, care stă în afară de alianțele continentale.

Căci dacă Marea Britanie preferă ca „cheia lumii“ să rămână sub puterea semi-lunii, ea își dă seama, în orice caz, că nu poate fi o reală primejdie pentru ea din partea Austriei care nu este o putere navală și colonială, ca Germania și nici nu vine în conflict cu ea, ca Rusia, în atâtea puncte din Asia (Persia, Afganistan, China și mai ales siguranța granițelor Indiei).

Dacă, deci, pentru Anglia este egal de periculos, ca Dardanelele să cadă sub puterea efectivă a Rusiei sau a Germaniei, cu atât mai mare e interesul ei ca puterea de împotriva a monarhiei habsburgice, în ambele direcțiuni, să rămână intactă.

Astfel interesul lumii civilizate e întreg, se poate rezuma în puține cuvinte: nici Rusia până la marea Egee și deci: o Austria puternică și neștirbită. (Am făcut aici abstracție de însemnătatea triplei alianțe pentru pace și de rolul Austriei în sânul ei. Dezbaterile recente din parlamentul italian ar fi putut lumina în această privință și pe cei mai orbiți).

Așa dar, și astăzi „Viena“ rămâne purtătoarea unei marelui misiuni istorice, ca și în trecut, când

¹ Prefața la Op. cit., d. R. Henry, pe XVII—XIX și XII—XIII, passim.

putea ajuta dacă nu la bună stare, apoi cel puțin să ducă o viață cu mai puține lipsuri.

În Arad niște turci de ani de zile țin prăvălii cu covoare. Și desigur fac bani. De ce să nu avem și noi o prăvălie cu țesături românești în fiecare oraș mai de seamă? Să facerăm numai și fără îndoială vom isbuti...

Iar luând avânt la noi acasă, vom prinde curaj să ne lansăm și prin orașele mari europene, să facem astfel ca darul dumeziesc să fie un mijloc de traiu mai omenesc pentru atâtea familii cari tânjesc în colibe românești.

NOTIȚĂ LITERARĂ.

Se știe că literatura noastră e mică, relativ săracă și din această cauză — să nu ne mirăm — e cu totul necunoscută în străinătate; nu e încă o literatură universală.

Pentru răspândirea literaturii noastre în străinătate, mai ales în Germania, s'a făcut un început acum câțiva ani, traducându-se în nemțește, câteva din nuvelele lui Slavici și Caragiale și poezii de Eminescu și alții... Iar azi domnișoara Eleonora Borcia, de o cultură superioară, care stăpânește perfect limba germană: ne dă în Biblioteca Reclam (Nr. 5044) un mic volum ce cuprinde opt din cele mai frumoase nuvele ale măiestrului scriitor M. Sadoveanu. Cartea poartă titlul: „Das Liebeslied und andere Erzählungen“; și cuprinde novele:

1. Cântec de dragoste.
2. Sluga.
3. Cel trel.
4. Moarta.

5. Un țipet.
6. Regretul.
7. Mormântul unui copil.
8. Znaia locului.

Cărticica are o prefață de profesorul dela seminarul din Lipsca Dr. S. Weigand, cunoscut destul de bine și la noi prin difaritele sale studii asupra limbii noastre. Dr. Weigand laudă cu căldură pe autor și pe traducătoare.

Și cu drept cuvânt, că Sadoveanu e unul dintre cel mai buni prozatori ai noștri din timpul de față. Și cine nu cunoaște scrierile lui? Oricine le-a citit, e imposibil să nu fi fost pătruns de fiorii ce-ți dau întâmplările reale, în fața evenimentelor ce ni-le desfășură Sadoveanu cu atâtea măiestrie și farmec în nuvelele sale.

Și acest farmec nu se pierde, ci rămâne tot atât de viu și în traducerea nemțească, ce avem a mulțami dșoarei E. Borcia. * * *

Vers național.

De Solomon Domăneanș din Ohaba Muntnic.

Franzuță verde de spin
Din toate părțile vești vin
Vești bune înfloritoare
Pentru noi folositoare
Deputații au plecat
Ca să țină 'n sate sfat
Pe noi să ne sfătuiască
De vânturi mari ne păzască
Vânturile is de ducă
Dar legile rău ne-apucă,
Ne apucă ne 'ngrădesc
Vai că rău ne chinuesc,

Ziua lucră pe creștari
Seara îi dau la notari,
Pentru câini pentru găini
C-așa merge la români,
Seara când vin din chirie
Mi-au luat vaca 'n porție,
Și mine nu-mi talmăcește
Știu eu ori nu ungurește,
Vai și vai români de noi
Cum ne mână ca pe oi,
Și ne 'njagă ca pe boi,
Așteptat-am așteptat
Să auzim un rezultat,
Așteptat-am de un an
Să auzim pe Vais Italian,
Ținând sfat între popor
În limba românilor,
Să le mai fâgâduiască
Toată țara ungurească.
Dacă doamne, eu aș ști,
Că pe mine m'ați mări
Și eu v'aș fâgâdui;
Cât li lumea în lung și lat
Să mă puneți deputat,
O, așa vis voi bocșeni,
Păcat că purtați în cap,
Zău clăbăți de astrăgan
Și dați votul la jidan.
La plăcinte 's ei naște
La război se dau napoi,
Și la plată niciodată;
Tot avem să mulțămim
La stat și la comitat,
Că două căși ne-au gătat
La Vaș și la Seghedin,

de zidurile ei s'au zdrobit valurile invaziei otomane, asigurând culturii apusene triumful ei definitiv, — de veacuri aci se ridică Burgul și Catedrala Sfântului Ștefan, ca simbol al triumfului ideii de stat și al culturii europene la această margine orientală.

Înțelegem simțul de mândrie, ce cuprinde sufletul eroului din »Götzendämerng« în fața galeriei de portrete ale Habsburgilor, în cari s'a intrat în cursul vremurilor această mislune.

Nu ne miră nici că un d'Estournelles de Constant prevede pentru bătrâna monarhie și pentru popoarele ce s'a adăpostit sub scutul ei:

»Poate că mâine Federațiunea europeană va exista de a fi numai un vis. Să considerăm existența Austro-Ungariei nu ca o agonie, ci ca o auroră: ca un început al Uniunii Europene!.

Aceasta este situațiunea reală în care zace tot misterul faptului, că îndată ce pentru Rusia, în urma războiului japonez, este exclusă pentru moment politica agresivă în Balcani, Austro-Ungaria a putut să-și permită cu toate dificultățile politice interne, luxul unei politici de expansiune, fără să întâmpine vre-o rezistență serioasă afară de sgomotoasele, dar platonicele proteste în slava tratatului de Berlin.

Tot aci trebuie căutată explicația pentru ce un ziar semiclerical din Petersburg publică tocmai acum articolele unui personaj influent, în cari se vorbește și despre drepturile noastre asupra Basarabiei...

»Nobile Vremea« din 7 Oct. a. c. este doar silită, cu mâhnire, de a mărturisi, că »Rusia nu mai este o mare putere... rușii, fără marină, cu o armată desorganizată și paralizată de turbările interne«, redusă să cerșească ca »compensație« pentru anexarea Bosniei și Herțegovinei... un împrumut... »ca un moșter scăpat, dela rușele bogate«...

În aceste împrejurări înțelegem că pot fi birvenite și manifestări platonice și tardive de politici față de români, în speranța de a pune mâncă prin ei »bețe în roatele Austriei«.

Dar, care este interesul statului și al națiunii române?

Zic — al statului și al națiunii române, fiindcă interesele lor sunt strâns și nedespărțit legate: sfârșirea statului român ar pune în primejdie întreg neamul, neexceptându-se românii din Austro-Ungaria, precum și zdrobirea acestora ar fi numai un preludiu al prăbușirii noastre.

Din toată expunerea de mai sus rezultă dela sine că interesul nostru coincide cu al Europei civilizate întregi: nici urmări, nici slăbirea sau

1 În prefața la Max Marse, — »L'Autriche à l'aube du XX-e siècle«, p. VII.

micșorarea Imperiului habsburgic, — fiindcă cum arată Leroy-Beaulieu, numai prin ei ne poate fi asigurată însăși ființa noastră etnică.

Faptul acestei coincidențe de interese este prin sine însuși garanția cea mai puternică a națiunii noastre pentru viitor, — dar în același timp el ne arată cât de naive ar fi toate opintelile de a ne pune de-a curmezișul năzuințelor lumii civilizate întregi...

Nu merg până la exagerările, până la care ajunge dl Aurel C. Popovici de pildă, în cartea sa »Die Vereinigten Staaten von Gross-Oesterreich«, care de altfel ne dovedește, că d-sa când nu lese din sfera competenței sale și se mărginește să documenteze o situațiune politică concretă, fără să se aventureze în speculațiuni științifice sau filosofice abstracte, — ne poate da și lucrări de seamă.

La apariția acestei cărți s'm imputat autorului, chiar în acest loc ¹⁾ că se pune mai mult pe un punct de vedere exclusiv austriac, decât cel românesc.

În adevăr dl A. Popovici nu numai că vorbește cu mișcătoare duioșie despre »bătrâna noastră monarhie habsburgică« nu numai că vede unica soluțiune posibilă a problemei noastre naționale în intrarea tuturor românilor în »Marea Austrie«, într'o formă sau alta, dar consideră, pentru acest motiv, democratizarea Rusiei ca o catastrofă.

O catastrofă pentru Austro-Ungaria, dacă la vreme nu va ști să creeze condițiuni mai prielnice pentru toate naționalitățile ei — poate; dar pentru noi români nici într'un caz — nu.

Cum am zărit chiar atunci, democratizarea Rusiei dimpotrivă, ne-ar reda nouă o libertate de acțiune; și la sădăpostul încercărilor de cotoropire și de desnaționalizare din partea »Moscovitului« am putea noi înține alege forma ce ne convine pentru rezolvirea definitivă a problemei naționale. Și numai democratizarea Rusiei ar putea asigura mai puternic acele raporturi normale ale românimii cu puternicul Imperiu slav, pe cari le dorim cu toții.

Dar toate aceste considerații sunt decamdată în adevăr simpla »muzică a viitorului«, și — vai! — încă foarte îndepărtat, până atunci însă românii în Austro-Ungaria nici într'un caz nu le este îngăduită vre-o politică anti-austriacă.

Dar abdicarea »Vinei față de«, conștiința din Budapesta, manifestările ei simpatice pentru politica de maghiarizare, sancțiunea proiectului de »vot purai« ?!

Nimeni nu poate tăgădui, am spus, legitimitatea iritațiunii și a revoltei scilicet, în fața a-

¹⁾ În prefața la Max Marse, — »L'Autriche à l'aube du XX-e siècle«, p. VII.

cestei lipse de directivă și de conștiință politică.

Dar cine vă spune să facem politică guvernamentală, »politica de slugănie«?

Românii au rezerva tuturor popoarelor cari pot invoca motive juste de nemulțămire, fie de guvernul lor, fie de forma statului lor: de a lupta, — nu împotriva imperiului, ci în sânul imperiului, — în contra guvernului, sau pentru schimbarea formei de stat, și cu toate mijloacele de luptă ce sunt compatibile cu ființa însăși a organismului politic istoric, din care fac parte, fiind seamă de toate forțele reale și vii ale acestui organism.

Astfel, în loc de a se pune de-a curmezișul marilor curente ale istoriei universale, săpând o prăpastie peste care nu mai poate fi aruncată o punte, și creând o situație din care nu poate fi vre-o altă ieșire decât înfrângere și moarte, — românii își pot găsi puteri înzecite, sprijinindu-se tocmai pe aceste curente istorice, și pe toate forțele vii ale monarhiei habsburgice.

O acțiune politică conștientă — repet și încă odată — trebuie să fie bazată pe analiza rece a unei situațiuni politice concrete.

Cari dar sunt factorii, de cari românii din Austro-Ungaria sunt datori să țină seamă în acțiunea lor?

Ei au în fața lor, pe deoparte: mai întâi, ideea însăși istorică a imperiului habsburgic, care, cum am arătat, nu este o simplă abstracțiune factică, ci o vie forță istorică și care în sine, e independentă de personaele ce într'un moment dat au... semnatura socială; în al doilea rînd, toate naționalitățile stat din Ungaria, cât și din Austria proprie zisă, sau cel puțin majoritatea lor covârșitoare, care nu trage folosul din nedreptățile stării actuale; în sfârșit — chiar masale proletariatul german și maghiar, — astăzi un factor politic însemnat; iar pe de altă parte; — guvernul obligărilor ungare și guvernul actual al »Vinei« și forma însăși deviazată de stat.

E vădit pentru oricine, că orice acțiune politică, în care românii ar avea împotriva lor uniți toți acești factori, — i-ar aduce la o catastrofă sigură.

Și tocmai la acest rezultat i-ar duce orice acțiune ce ar avea vre'un caracter iredentist.

Da, chiar și naționalitățile oprimate, pentru cari e clar, nu e cu putință nici o viață națională în afară de Imperiul Habsburgic, ar fi silită în acest caz să ia o atitudine hotărât ostilă românilor.

Sărbii? Se vedem cum stăm și cu sărbii. Mai întâi grațiu cifrelor.

Iau din »Statesman's Year Book« cifrele relative la populațiunea sârbă, din toate țările locuite de ei, în anul 1900, pentru toate aceste țări ¹⁾.

În acest an se numărau sârbii și croații în:

Austria	711,380
Ungaria	2,626,126
Total	
3,337,506	
Apoi în:	
Serbia	2,492,882
Munteșu	230,000
Total	
2,722,882	

Și notați bine, că cifra pentru Ungaria e desigur micșurată, din aceleași motive pentru care statistica oficială ungară reduce numărul românilor, iar cele pentru Serbia și Munteșu probabil au suferit o operație contrară din motive »patriotice«, obișnuite țărilor mici. Pe lângă aceasta nu toată populația din regatul Sârb e de naționalitatea sârbă (cum șiți sunt acolo și mulți români și Bulgari).

Dar ori și cum și din aceste date rezultă că cei 1.800.000 de sârbii din Bosnia și Herțegovina se alpesc astăzi pe lângă masa cea mare numeroasă a rasei lor, din sânul imperiului Habsburgic; și chiar numai sârbo-croații din Ungaria sunt mai numeroși decât populațiunea întregă a regatului Sârb.

Și încă o considerație: donă treimi din această populație a Austro-Ungariei o formează Croații cari fiind de același sânge și vorbind aceiași limbă cu sârbii, se deosebesc, politicește, de a-

¹⁾ »Viața românească«, vol. I. p. 171 și 322 urm.

Că așa merge la român;
Pentru că ne năcâjim
Pentru că ne zvârolim,
Ca rama pământului
Subt talpa plugarului,
Ne închid și ne globesc
Val că rău ne chinulesc.
Nu rugăm pe minister,
Ci rugăm pe Dumnezeu;
Dumnezeu ni tribunalul
Care ne știe amarul,
Cum averi agonisim
Și cu cât le împărțim.
Dumnezeu și Precesta
Care nu șed în Peșta
Aia să ne părtinească
De răle să ne păzască
Doamne limba ungurească
Nu poate să mă hrănească.
Am văzut unguri la pluguri
Zbiciu lung din ear poenind
Și din eijme horcâind
La spăiie fân ducând.

Frunză verde de mohor,
Ear eu știu socata lor
Ei zău vreau să ne târșască
Limba noastră românească.

Cât pe lume oi mai fi
Nația nu moi uri
Cât pe lume oi mai sta
Limba maicii n'oi lăra,
Limba maicii n'o urâsc
A străină s'o 'ndrăgesc
Deeș străinii curineap
Că tot ungur nu mă fac,
Să mai trag pe cât am tras
Limba maicii nu o las
Plătesc darea cum o pot
Limba maicii tot o port
Frunză verde de spin
Precum m'am născut român.

Român sunt, român să mor,
N'o să fac pe voia lor,
Ungurii își tot fac fală
Pe români li fac obială,
Căle ni-le 'ngărădesc
Temniți mari ne pregătesc,
Dar deșteaptă-te române
Și caută ce fac cu tine,
Păcatu-i Doamne păcat
Că român te-ai botezat.

BÉTAY și BENEDEK,
atelier artistic pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.
În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernacule, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere.
Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

ceștia tocmai prin aceea că țin la legătura lor tradițională cu Habsburgii și nu vor nici să audă despre vre-un stat național în afară de Imperiul Habsburgic...²⁾

Mai mult. O parte foarte însemnată a populației sârbe din chiar provinciile anexate o alcătuiesc iarăși croații, cari au aceleași aspirațiuni ca și frații lor din Imperiu, iar pe de altă parte mahomedanii, cari, dacă ar prefera să rămână în Turcia, nici un moment nu stau la îndoială între Serbia și Austro-Ungaria.

Înțelegati dar, pentru ce aceste provincii au primit cu atâta liniște anexarea, — precum și ce rezultate poate avea agitațiunea sârbilor, căci n'am putea oare spune și astăzi că „Serbia“ e în realitate dincolo în sânul Imperiului Habsburgic?

Dealtfel avem un document semnificativ.

„Novoie Vremea“ din Petersburg, acest oficios al panslavismului militănt, comentând în articolul de fond al N-ului din 16 Octombrie a. e. sosirea la Petersburg a prințului moștenitor sârb, publică răspunsul ce l'ar fi primit „din cercurile sârbești foarte influente“, la întrebarea asupra scopului urmărit de această agitațiune.

Iată-l textual:

„Pentru Serbia izolarea de marea Adriatică e egală cu înfundarea într'ua mormânt închis hermnic; dacă Serbia nu poate emancipa pe bosniaci, atunci nu e mai preferabil pentru ea să treacă ea însăși sub jugul șvabilor, și apoi, formând în sudul Imperiului un teritoriu sârb de șase milioane, să încerce o viață împreună la captivitatea Austriacă?“

Și băgați de seamă, în același număr cunoscutul publicist slavonul, dl. Menişcov, ne spune: „Sunt convins că Austria se va dezagrega“. Căia ce nu-l împiedică de altfel să-și bată joc de „rodomontadele războinice ale sârbilor“ (Articolul: „Mai puțină frazeologie!“)...

Ce se poate zidi, în aceste împrejurări de fapt, pe agitațiunile sârbești, și ce sorti de izbândă ar putea avea vre-o acțiune iredentistă?

Înțeleg, că pentru agitația în masele populare, — și aceasta este necesară — formula iredentistă e ispititoare prin simplitatea ei și prin caracterul ei pasional.

Dar, conducătorii unui popor sunt datori înainte de toate să-i facă educația politică: să ridice nivelul conștiinței politice a maselor, și să le organizeze pe baza unei direcțiuni politice luminate — aceasta este o acțiune cu adevărat democratică, nu o demagogie amăgitoare.

Și în acest caz românii ar avea pentru dănași ideea istorică a Mozarhiel, toate naționalitățile oprimare și masele proletariatului.

Luptând cu toată bărbăția, pe această cale, împotriva direcțiunii guvernamentale actuale și împotriva formei de stat, ce li înăbușă, ei vor asigura și pentru „Viena“ puțința de a reveni, odată și odată, la o politică mai conformă cu misiunea ei istorică, — și deci, vor merge spre o izbândă sigură.

Căci să fim drepti. Direcțiunea politică a „Viennei“ e silită și ea să țină seamă de raportul real de forțe. Ar fi făcut ea, în „conjunctura“ actuală politică, concesii maghiarismului, dacă românii și naționalitățile, ar constitui o forță organizată și conștientă?...

Să fim dar, înainte de toate, o forță, și atunci nu vom mai avea nevoie de formule desperate pentru a ne asigura toate interesele și drepturile naționale.

Și cei din regat își vor face și ei datoria, în măsura puterilor lor.

Am spus, că în situațiunea noastră națională, orice ramură a națiunii române, care la asupra și vre-o inițiativă de acțiune, își asumă în același timp răspunderea pentru destinele neamului întreg.

Prin urmare, fruntașilor poporului li-se impune în asemenea momente, scrutând realitatea, să nu

²⁾ Cl. Ch. Loiseau, — «Le Balcan Sieve et la crise autrichienne», Paris, Perrin, 1898, p. 149 urm.

la drept glasul conștiinței naționale »rodomontadele războinice« ale oamenilor fără răspundere din țară sau de peste hotare.

Grandilocvența și gesticularia extatică nu trebuie identificate cu patriotismul și naționalismul, nici nu pot compensa lipsa de judecată și de pătrundere a realității.

Suntem deprinși cu cucerirea Ardealului, Bucovinei, Basarabiei, Macedoniei, ba și, chiar a Balcanilor întregi, de pe estradele întrunirilor publice.

Dar în realitate am putea noi, aceștia din regat, ajuta o eventuală mișcare iredentistă în Ardeal?...

Cetitorii mă vor scuti de datoria dureroasă de a analiza toate împrejurările de fapt, pe cari ne-ar impune-o răspunsul la această întrebare.

Cine însă poate lua asupra-și cu o inimă ușoară grozava răspundere a acțiunii, fără a se asigura în privința răspunsului prielnic?

Dar dacă n'am putea? (Căci, în orice caz, buna noastră voință singură nu ajunge)...

Ce situație morală ni s'ar crea, și ce viitor am mai avea?

Și nu vorbesc chiar de efectul direct al zdrobirii Ardelenilor asupra Statului român, — dar ce prăpastie s'ar deschide între cele două ramuri ale neamului?...

Și e numai urșință de a ne împinge în această prăpastie!...

În ce mă privește cum am scris încă în numărul trecut, am toată încrederea în destoinicia și în bunul simț al neamului nostru din Ardeal.

În fiecare zi ne vin vești, că fruntașii săi stăruiesc în celea cea dreaptă.

N'am scris dar aceste rânduri pentru ei, ci mai mult pentru a pune în lumina convenită pe Napoleonii întrunirilor publice din țară.

Dar se vor lumina oare?...

Viața Românească.

Din Austria.

Dieta din Boemia.

După ce a succedat așa de splendid sesiunea parlamentară de toamnă, inaugurată sub auspiciul așa de triste, ministrul președinte crede că a sosit vremea să se ocupe și cu dieta din Boemia, care a cauzat căderea ministrului Beck.

Ieri a ținut Blenerth două conferințe, una cu șefii cehilor, alta cu șefii nemților, fără să fi dobândit vre-un succes.

Nemții persistă pe lângă cererile lor cardinale: autonomie națională, distribuirea mandatelor în comitetul țării după un raport, corespunzător tărilor lor numerice, denumirea de amplolați germani la institutele țării de credit ș. a.

Cehii însă se opun unei cereri cardinale, adică autonomiei naționale. Ei țin la integritatea politică a Boemiei și nu vor în nici un caz să facă concesii pe tema aceasta. Cu toate acestea ei speră, că la 8 sau 9 Ianuarie anul viitor se va întruni din nou dieta boemă, spre a se ocupa cu chestiuni importante mai ales cu reforma electorală.

Interesante sunt declarațiile fostului ministru Frasehek despre politica actuală, ce le-a dat la o adunare populară în cercul său electoral.

El dorește, ca Praga să devie punctual de gravitație pentru ambele națiuni din Boemia și cehii ar trebui să — tolereze nemții în acest oraș. El condamnă tactica brută a cehilor radicali și declară, că nu va transpune nici când luptele din dieta Boemiei în parlamentul din Viena.

Constată totodată cu satisfacție, că guvernul central face pe zi ce merge tot mai multe concesii în favorul blocului cehiștilor.

Mitropolie nouă.

În scurt se vor întruni episcopul gr-or. din Bosnia cu cei doi episcopi din Dalmația la un sinod și vor proclama autocefalia bisericii orto-

doxe dalmato-bosniace. În fruntea ei va stă actualul episcop din Zara, Dr. Nicodim Miliș cu sediul în Viena. Știrea aceasta o aduce o foale sârbească din Spalato. Prin proclamarea autocefalității ar rupe biserica dalmată continuitatea cu arhidieceza gr-or. din Bucovina.

Moartea principelui Gheorghe Lobkowitz.

Ieri a trecut la cele eterne unul dintre cei mai marcanți bărbați politici ai Austriei din trecut, principele Gheorghe Lobkowitz, fost mareșal în Boemia.

El a fost prin mai multe decenii conducătorul cehilor feudali și un luptător învins pentru drepturile coroanei sf. Wenzel.

Prof. Dr. Sextil Pușcariu.

Prof. extraordinar pentru limba și literatura română dela universitatea din Cernăuți, Dr. Sextil Pușcariu, e numit de profesor ordinar pentru aceste materii. Il felicităm călduros la această distincțiune meritată pe eruditul și energicul profesor.

Tratatul comercial cu România.

Dr. Lueger și soții au propus în ședința camerei de Sâmbătă următoarea rezoluție în favoarea tratatului comercial cu România:

„Guvernul este provocat, să țină cu toată energia în'acolo, ca să se procureze tratativele cu regatul român pentru a ajunge la o reușită îndestultoare pentru industria și economia austriacă.

Tratatul să se prezinte neîntârziat camerei spre ratificare.“

Negocierile între Austro Ungaria și Turcia.

Marchizul Pallavicini are conform instrucțiilor primite neînterupt convorbiri cu marele vizir.

Delegați pentru perfecționarea definitivă a tractatelor se vor denumi abia atunci din partea Austro-Ungariei, când se va dobândi o înțelegere principiară între ambele puteri.

Marele vizir — ministrul președinte. Se vorbește, că viitorul șef al consiliului de miniștri din Turcia se va chema ministrul președinte, abandonând astfel o reminiscență a vechiului regim.

Meetingurile naționale în România.

Giurgiu.

Duminecă a avut loc un mare meeting național contra Austro Ungariei. Meetingul a fost fixat pentru ora 2 p. m. cu toate acestea sute de oameni se aflau în fața sălii Topper încă de pe la ora 1. La ora 2, sala era arhiplină. Mii de oameni din toate straturile societății se aflau în sală. Față de o așa grandioasă adunare națională poliția a luat serioase măsuri pentru prevenirea unei eventuale manifestații de stradă. Consulatul austro-ungar era înconjurat de gardiști.

La ora 3 dnul Tony Iliescu, proclamă în numele adunării pe dnul Alecu Miculescu ca președinte de onoare.

Dă cuvântul dlul P. G. Parizianu.

Dnul P. G. Parizianu, luând cuvântul spune: ne-am adunat aci pentru a ne consfătuți ceea ce trebuie să facem în împrejurările de față când una din vechile noastre are o atitudine agresivă față de noi.

Avem de vecini pe unguri și austriaci avem interese acolo și trebuie să vedem cum sunt respectate aceste interese și cum ar trebui să li respectate. Unul din interesele principale pe care le avem este chestia exportului de porci. Ei bine întotdeauna am fost împiedecați de a face acest export. Mărfurile ce le primim din Austro-Ungaria sunt cele mai proaste. Aceste mărfuri le plătim și cu toate acestea noi nu ne-am revoltat. Ceva mai mult noi plătim mari sume pentru mașini și articole din atelierele austro-ungare.

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“ BĂLINT GÉZA
Farmacia „Orangyal“
EGER, (com. Heves) Káptalan utca

Se comandă dela singurul lui preparator

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticipativ trimis 6 flacoane franco. Numai pentru întrebuințare exterior

Când noi ne purtăm astfel cu ei trebuie să vedem ce purtare au ei față de noi. Ei bine o purtare mai descalificată ca a lor nu se poate închipui. Acest popor care câștigă atât de pe urma noastră ne tratează cu cea mai mare dușmănie. Ne persecută frații, îi oprește de a vorbi și simți românește, pe gazetari îi amendează și îi aruncă în temniță.

Cea mai mare prigonire contra fraților noștri. Și când ei se poartă astfel cu noi ce trebuie să facem noi? Să facem ceea ce au făcut agrarienii din Ialomița și nu mai astfel le vom dovedi că răbdarea noastră a atins limita și să cerem azăstă pretinse amică a noastră să ne respecte. O luptă hotărâtă în această direcție va dovedi Austriei că nu mai merge cu o astfel de purtare. Să începem cât de curând și a noastră va fi izbândă. (Aplauze prelungite).

Di Mihnea Iliescu comerciant, arată insultele și suferințele pe care le îndură frații noștri de dincolo încă din timpurile vechi. Vorbește despre convenția comercială care e cât se poate de păgubitoare nouă. Spune că după o statistică făcută în anul trecut s'a constatat că am importat produsele Austro-Ungariei în valoare de 119 milioane și am exportat numai 30 milioane. Încearcă publicul la o serioasă protestare și la un sincer patriotism. Dă ca exemplu de energie pe poporul bulgar care cu ocazia independenței a dovedit că în Bulgaria actele cele mari de care depinde soarta țării pleacă de jos în sus, adică dela popor, iar nu ca la noi.

Di Cezar Cristorian, avocat, spune că de zece de ani frații noștri de dincolo suferă cele mai grele chinuri. Cu mii de umplu temnițele și cu zecile de mii plătesc amenzile pentru sentimentul românesc.

Di Tony Iliescu, avocat, își exprimă mulțămirea că giurgiuvenii au venit în așa mare număr dând dovadă de conștiință națională. Imprejurările de azi ne dovedesc că de răbdători am fost și ne forțază în același timp să ne ridicăm contra celor ce de atâta timp își bate joc de noi. Să luăm exemplu dela vecinii noștri bulgari cari cu atât dibăcie au știut — fără vărsare de sânge — să își capete independența. Ridicarea lor la acest grad nu trebuie să constituie un pericol pentru noi căci noi știm să amintim lărași succesele din câmpurile Bulgariei dela Pievna, Givita, etc., care le putem câștiga și azi cu ușurință.

Dar ce e mai rău e tocmai că țara pe care o credeam mai sinceră prietenă — e cea mai dușmană. Sinceritatea noastră a fost răsplătită cu ingrățitudine. Pentru aceasta e absolută nevoie să dovedim celor dela Budapesta că dincolo de Carpați există un popor tănar, vigoeros, dar bătând în fațete lui și că nu suferă a fi călcat în picioare. Să le dovedim, că noi nu putem suferi insultele ce ni le aduc și că vrem să înceteze odată chinurile ce le suferă frații noștri, cari simt cu noi la un fel. Credința Austriei a fost aceea ce ne-a adus aci, ne-am încrezut mult în ea și ne-am înșelat. Să le dovedim că poporul român are încă conștiința națională și atunci când e în joc interesele țării știe să le apere cu demnitate. (Număroase aplauze).

Di Vasile Niculescu, avocat, spune că aduce salutul diu Bălănescu care fiind bolnav nu poate lua parte dar care simte la fel cu toți giurgiuvenii, în aceste împrejurări.

Spune că poporul românesc a dovedit de mii de ani vitejia și bunătatea sa. Dela 1877 până azi ne-am bucurat de cea mai mare liniște, dar deși nu am avut neliniște totuși o parte din poporul nostru a fost încașinat în război. Războiul comercial datează de mult în țara noastră. Și dacă acest război n'a încetat e că am fost prea buni și ne-am încrezut în preținsa noastră amică. Ungarii însă s'au folosit de cumințenia noastră și de falșitatea Austriei și-au bătut joc de răbdarea și bunătatea noastră. Noi românii am dat Austriei cel mai mare ajutor când a fost în conflict cu Ungaria și cu toate acestea, azi ea tolerează votarea votului plural prin care se lovește în frații noștri. Și când frații noștri suferă atât, ce am făcut noi? Noi puteam avea remuscarea că n'am făcut nimic și trebuie să facem. Politica noastră externă trebuie să se schimbe, să ne schimbăm, să ne ridicăm statul în fața dușmanului nostru. Austria ne-a fost dușmană încă dela convenția dela Paris din 1856. Și cu toate

că purtarea ei a fost atât de murdară față de noi, noi totuși i-am menajat. Când am avut răcoalele țărănești, nu mai departe, am avut cea mai mare acuzație din partea Austriei, care ne a prezentat ca stat barbar. Singură sora noastră mai mare Italia ne-a apărat prin proza ei. Simpatie deci Italiei, antipatie Austriei. Trebuie să le dovedim aceasta, și cât mai curând. (Aplauze nesfârșite).

Strigăte de „Jos Austria“.

Di Mihail Urlici avocat, luând cuvântul spune că ceea ce e în joc azi e patria, sfântul nume ce trebuie să răsună în inima fiecărui român. Ceea ce a adănat pe frații noștri din celelalte orașe ale țării, în meetinguri naționale, nu este decât dragonia pentru patrie.

Dintre toate țările cea mai sinceră ni s'a arătat Austria, dar în fond a fost cea mai mare dușmană. Și când ea ne arată dușmănia pe față nu trebuie să-i ținem acest lucru, ci să-i răspundem la fel, să ne unim, să ne încălzim de patriotism și să protestăm cu energie.

Explică politica nesinceră a Austriei și îndeamnă la protestare pentru a ne căpăta independența economică și a scoate de sub jug pe frații noștri de dincolo. (Aplauze îndelungate).

Apoi di P. G. Parizianu a dat citire următoarei moțiuni de protestare:

Moțiune.

În fața evenimentelor politice ce se desfășură la granițele noastre, trebuie să veghiem cu cel mai cald patriotism la năstirbirea drepturilor ce avem dobândite, afirmând cu energie solidăscita-ta tuturor românilor.

Protestăm și denunțăm lumii civilizate loviturile barbare ce Ungaria subit Austriei — dau fraților noștri de peste munți — cărora le trimitem salutul nostru de încurajare, de dragoste și de admirațiune.

Știm și așteptăm cu încredere, ca marile noastre interese economice să fie susținute cu patriotism față de monarhia austro-ungară, a i căror scizi pe cât de folositori pe atât de răbdători au fost.

Țării noastre Italia, care totdeauna ne-a sprijinit frățeste și fără interes în revendicările noastre naționale, pătănuși de adăna simțire a unității de neam și origină, trimitem un salut de sinceră simpatie.

*

Nesfârșite aplauze și urale subliniază ultimile cuvinte.

După aceasta di Alăsu Miculescu recomandă tuturor ca după șirul din sală să meargă în mod pacinic pe stradă și să nu dea loc la manifestări zgomotoase.

La ora 4 meetingul se sfârșește iar mulțimea pleacă cu tăutarii în frunte pe strada Danării. Intreaga stradă era ocupată de lume. În dreptul stradei Hantz, pe unde se putea trece la consalatal austro-negar se află un cordon din fruntașii orașului, în dosul cărora se află polițaii Gh. Trifu. În fața consalatalui se aflau 10—15 sergenți de stradă, împreună cu comandantul sergenților. Când mulțimea a trecut în dreptul stradei Hantz, văzând cordonul format și deși imposibilitatea de a trece pe la consalat a izbucnit în strigăte de „Jos Austria“, „Jos Ungaria“, urmate de huidieli. În dreptul stradei Portului se aflau de asemenea polițaii în frunte cu directorul poliției A. Demetrescu. Mulțimea a trecut pe strada Danării, bulevardul Alăsiului, str. Alexandru Lahovari și a venit în piața Carol, de aci apoi s'au împrăștiat în liniște.

Din străinătate.

Situația din Persia. Șahul până astăzi nu s'a achitat de promisiunea sa de a reintroduce constituția saprimată și naționalității caută refugia la ambasadele străine. În cercările diplomatice din los a sosit vestea că Rusia consenmează armata la hotarele Persiei, spre a ocupa la moment dat provincia persană Azerbeigian. Se zice că există o înțelegere secretă între Rusia și Anglia în privința aceasta.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Decembrie n. 1908.

— **Articolul diu Stere.** Atragem aci în mod deosebit atenția cetitorilor noștri asupra luminatului articol ce publicăm din peana valorosului bărbat de stat al României, di Constantin Stere.

— **Omorârea unui soldat din reg. 33 din Arad.** Dela granița sârbească, din Cubin, vine știrea că ieri noapte, postul care face paza Dunării, a fost împușcat de pe malul sârbesc. O companie a reg. 33 din Arad este adică dislocată în Cubin la Dunăre pentru a supraveghea hotarele sârbești. Ieri, a fost scos la post caporalul Johann Frauen. Frauen a schimbat postul seara la 8. Dimineața, în zori, când a venit patrula să-l schimbe, cu uimire a observat că caporalul lipsește dela post. Au dat de mai multe ori signalul obișnuit, nici un răspuns însă. Atunci știau deja că s'au întâmplat ceva rău. Patrula a căutat în toate părțile și deodată comandantul s'a împiedecat în ceva. La lumina felinarului s'a văzut cu groază, că jos zăcea cu capul găurit de un glonț caporalul Frauen. Patrula a grăbit imediat în oraș aducând cazul la cunoștința căpitanului. O comisie militară a venit la fața locului, care a constatat că caporalul a fost împușcat, de pe malul sârbesc. Cazul s'a putut întâmpla așa că Frauen a stat în dosul lămpii ce era atârnată într'un părete și așa capul i-a putut servi drept țintă.

Părinții bietului caporal au fost încunoscințați despre nenorocire.

— **Pentru doamna Aurel Viad.** Ni-se scrie din Bacău: Doamna din Bacău, au luat inițiativa să plătească ele amenda impusă doamnei Viad, de către tribunalele ungarești.

— **Promoție.** Ni-se comunică din București că diu Lucian Cornea fut compatriotului nostru Cornea, inginer în Bacău a fost promovat doctor în medicină susținându și la 22 Noemvrie teza la facultatea de medicină din București, despre tratamentul hipertrofiei prostate cu un strălucit succes.

Felicitările noastre!

— **Urmarea unei campanii.** Se știe, că de un an de zile și mai bine, fruntașii români din comitatul Aradului, dar îndeosebi avocatul Dr. Iustin Marșieu, au pornit o luptă bărbătească pentru a pune capăt abuzurilor jandarmerești.

Aflăm acum din izvor autentic că la comanda aradană a și sosit poruncă aspră împotriva a orice bătaie. Nici mâna nu mai îndrăznește nici un jandarm s'o ridice asupra vre-unui țaran.

Marți, jandarmul Bencsik din Sântana a și fost osândit de tribunal la o lună temniță, după ce întâiu a fost dat afară din slujbă, pentru că a bătut pe niște români din Comlăuș.

Ieri d'asemeni au fost la tribunalul din Arad frumoase scene: plăieșul Wander Márton din Șimand s'a apucat să-i arate pe jandarmi că au fumat ei tutunul (doi saci) ce au confiscat dela niște oameni (cotrabandiști).

Jandarmii din Apati, cari au bătut pe țaranul Csipos Péter, în urma arătării lui Dr. Marșeu, de asemenea au fost dați afară din slujbă, iar acum vor ajunge la tribunal.

Cum rămâne însă cu cei șapte români fruntași din Zarand, cari au fost învinuiți că au săvârșit omorul din Vinga, ceea ce au și mărturisit înaintea jandarmilor (se știe cum

se storc astfel de măturisiri), — acum însă e dovedit cine a fost ucigașul și că zărânenii sunt cu desăvârșire nevinovați, cine-i răsplătește pe nenorociții aceștia cari zac și acum de bătăile suferite?

— **Un act de filantropie.** Firma de haine Moskovitz și fiul (de sub teatro) a îmbrăcat acum pe sărbătorile Crăciunului gratuit pe trei elevi români săraci, cu haine și anume pe George Hălmegean, George Voștinar și George Pascu. În numele lor exprimăm firmei mulțămite.

— **Nou avocat român.** Ni se scrie: Dl. Dr. Paul Gal a obținut în 11 l. c., la M. Ogorheiu, cu distinct succes diploma de avocat. D-sa își va deschide cancelaria în Salonta-mare, unde aveam lipsă mare de un avocat român.

— **Pentru orbi.** Reuniunea regnicolară din Budapesta pentru îngrijirea orbilor ne roagă să facem apel și către publicul românesc ca acum din privilegiul sărbătorilor, să-și aducă aminte de sărmanii orbi și să trimită liecare, un cât de mic obol pe sesma lor. În numele a 18 mil de orbi face aceasta rugare »Vakckat gyámolló országos egyeslet« (Budapest, VII Hungaria körut 16) unde se află orbi, fără deosebire de naționalitate și confesiune.

x Eu țiș frate tu-mi ești frate deci te sfătuiesc că în amândoi un suflet bate,
In amândoi un suflet bate,
Ca și neamul nostru să înainteze în comerț, neobositul comerciant român F. A. Degan (Postafiók nr. 163), a deschis o prăvălie românească în acel port de mare și trimite francat și vămuit în pachete postale de 5 kg. cafea fină, tea bună și aromatică, ciocoladă gustoasă, sardine, stafide, mandule, etc., pe cari le importează dela cele mai renumite firme din străinătate și le vinde cu prețuri proverbial de ieftine: Cafea 1 kg. numai cu 2 cor. 40 fil. (1 fil. 20 cr.), care să trece tare, apoi cafea Victoria (sau Loearabaja cum îi zic alții) care e cea mai fină mixtură și foarte căutată.

Tot așa și renumita mixtură de tea »Degan«, care prin aroma bună ce conține e preferită chiar și de străini. O comandă de probă ne va convinge deplin.

Cereți »Prețurile« că vi-le trimite gratis! In el vom afla multe lucruri frumoase, precum și 2 rețete, pentru pregătirea de cafea și tea.

Pentru negustori a tipărit »Prețurile« deosebite.
Grăbește soră și frate român a-l cere căci și dacă nu comanzi, poți învăța mult din el. Te rugăm recomandă-l la cunoscuți, căci în adevăr merită sprijinul nostru.

x **Leao sigur împotriva boalei de porci,** prețul unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistrii în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuințare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály,** drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Széchenyi-tér).

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la nimașul lui Müller Somlyai, Kolozvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de birou, lămpi suspendate 2 fil. 50, 12 pahare de apă cristale 72 cr.
Vă rugăm să fiți atenți la firmă.

— **Celebrul Buzodd de Lemle** contra asu dării mânilor și picioarelor. După o singură folosire are rezultat sigur încă și la cele mai îndărătnice cazuri, imediat face să înceteze asudarea și mirosul. Prețul unei sticle 90 fil. Se capătă numai la preparatorul. Farmacia Regina Elisabeta (Erzsébet Királynéhoz) Csongrádi sugárut.

7677/B. 1908. szám.

Hivatalos másolat.

O felsége a király nevében a m. kir. Curia

nyomatvány utján elkövetett izgatás vétsége miatt vádolt Boku Szevér elleni bűnperben — a melyben a nagyváradi kir. törvényszék, mint esküdt-bíróság 1908. évi május hó 19-ik sz. a. ítelt, — a kir. ügyésznek, a vádlottnak és védőjének ez ítélet ellen közbevetett semmisségi panaszát 1908. évi november hó 25-ik napján tartott nyilvános tárgyaláson bírálata alá vevén, a kir. koronaügyésznek meghallgatása után következő

végzést hozott:

Vádlottnak és védőjének a Bp. 385. § 1. a. pontja alapján bejelentett semmisségi panaszát visszautasítatik, ugyanazoknak többi semmisségi panaszát pedig elutasítatik.

Indokok:

Vádolt és védője a Bp. 285. § 1. a. pontja alapján azért jelentettek be semmisségi panaszát, mert »az a hírlapi közlemény, amely miatt vádolt bűnösnek mondatott ki, a jogos kritikán túl nem terjed s a nemzetiség elleni izgatás magában nem foglalja«.

Mint hogy azonban vádlottnak eme cselekményben bűnösnek kimondá, s az esküdtek 1. 10. határozatán alapszik, mely a Bp. 437. §-a szerint felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, az ítélettel szemben pedig a bejelentők a Bp. 390 és 430. §§ ellenére nem jelölték meg semmisségi okot és védekezésből sem tűnik ki, hogy a vádolt terhére rótt tett, az esküdtek határozatában megállapított tények daczára miért nem volna a bűntetőtörvény rendelkezésével a á vonatkozó: a privoslat e része, ugyis mint a törvényben kizárt, ugyis mint törvénytelenül meg nem jelölt, a Bp. 434. §-a értelmében visszautasítandó volt.

Vádolt és védője a Bp. 384. § 9. pontjára hivalkozással azért jelentettek be semmisségi panaszt, mert azon indítványoknak, hogy a szerzőnek a tőtárgyaláson történő megnevezése folytán a vádolt, mint szerkesztő ellen folyamatba tett eljárás szüntettesék meg, hely nem adatott.

A panasz alaptalan.
A Rp. 572 §-ában a »jólételeg felelős« szónak megnevezésére megállapított határidő a bejelentés végző időpontjához tekintendő. A védőnek a Bp. iratkozására alapított érvelése merőben téves, mert az 572. §-a az a javaslatból eltérő szerkesztésben a képviselőház igazságügyi bizottságának a törvényhelyre vonatkozó jelentéséből pedig kitűnik, hogy a módosított szövegnek ezéja épen az volt, hogy az »actoratus« ellen a fő tárgyaláson többé ne lehessen kifogással ellene. Az esküdtbíróság tehát helyesen értelmezte a törvényt, midőn az időn túl tett bejelentést figyelembe nem vette.

Ugyanezen okból alaptalan a vádlottnak és védőjének a Bp. 385. §. 9. pontjára hivalkozással a miatt bejelentett semmisségi panasz is, hogy a a védő az előkészítő eljárás során a felelőségre vonható szerzőt megnevezte. Mint hogy ugyanis az iratck tanúsága szerint vádiatt kifogásai 1907. február 5-én adták be, a szerzőt pedig csak 1907. április 15-én beadott kérvényével nevezet meg: ez a bejelentés is a Bp. 572. §-ának határidején túl történt, a kért megállapítás tehát fölösleges volt és mellőzése a védelem jogait nem sértette.

Alaptalan végül a vádolt és védője által a Bp. 384. § 9. pontja alapján amiatt használt semmisségi panasz is, hogy indítványuk ellenére nem szerzették be a nagyváradi kir. törvényszéknek a fokozatosan felelős előző bejelentése körül követelt régibb gyakorlás tanúsító iratck. Mint hogy ugyanis a bíróság nincs köve a más ügyekben hozott határozataihoz és az esküdtbíróság, amint ezt az elutasító végzésben kijelenti, a régibb gyakorlatot ugyis ismeri az indítványnak mi czélja sem volt.

Ezekhez képest a vádolt és védője által bejelentett panaszoknak vissza nem utasított része a Bp. 437. § negyedik bekezdése értelmében elutasított.

A kir. ügyész által a Bp. 385. § 1. a. pontja alapján bejelentett semmisségi panaszát a koronaügyészség a mai tárgyaláson visszavonván, az elbírálandó nem volt.

Kelt Budapesten, 1908. évi november hó 25-én.
Bernáth Géza, s. k. Tarnai János, s. k. előadó.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 23 Decembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Oran pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25 06—25 08
Săcară pe Aprilie	20 48—20 50
Cucuruz pe Mai	14 62—14 64
Ovăș pe Aprilie	17 14—17 16

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Oran nou

De Tisa	—	—	—	24 K.	75—25 K.	70 B.
Din comitatul Albel	—	—	—	24	> 55—25	> 45
De Pest	—	—	—	24	> 65—25	> 55
Bánátenese	—	—	—	24	> 70—25	> 60
De Bacsa	—	—	—	24	> 75—25	> 70
Săcară	—	—	—	20	> 10—20	> 30
Orzul de nutref, cvallit. I.	16	>	25—16	>	45	>
> de cvallitatea II.	15	>	85—16	>	15	>
Ovăș de	I.	17	>	30—17	>	55
> >	II.	17	>	00—17	>	30
Cucuruz	—	—	—	14	>	00—14 > 20

Poșta Administrației.

Simeon Popa Tiovanul-mare. Am primit 4 cor. ca abonam. până la 1/VII 1909.

Mihail Drimba preot. Apateu. Am primit 4 cor. ca abonam. până la finea anului 1909.

Simeon Versigan Aldest. Am primit 4 cor. ca abonam. până la finea anului 1908.

Ioan Veselin R. Szászka. Am primit 4 cor. ca abonament până la finea anului 1908.

Ioan Otescu Bégașmonster. Am primit 4 cor. ca abon. până la finea anului 1908.

Tipografia »Carmen« P. P. Barițiu. Am primit 10 cor. ca abonam. până 1 Septembrie 1908.

Redactor responsabil Constantin Sava.

Editor proprietar George Nichiu.

Slăbiciunea

poate fi ușor înlăturată, și când se prezintă ca o boală organică și ca urmarea altei boale, precum și sănătatea să poate ușor restabili repede și sigur prin Emulsiunea SCOTT.

Stomacul și gustul dedicat

care nu suferă untura de pește primește

Emulsiunea Scott

ca un medicament ideal. Afară de asta ea are avantajul de-a fi întretit de nutritivă ca untura de pește.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

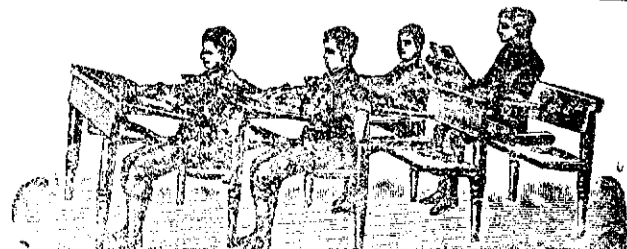
De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de birouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Candidat de avocat

cu praxă

Se aplică pe lângă condițiuni favorabile la cancelaria subscrisului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinerváralja.

Anunț.

La Teodor Pêrv, din Ternova Nro. 15. (com. Arad) se află de vânzare tot felul de alfoi de viță americană, verzi și scate, cu și fără rădăcină.

Anunț de căsătorie.

Un tânăr român, negustor, în etate de 24 ani cu o avere de 35—40 mii cor., ar dori să se căsătorească cu o domnișoară în etate până 18—22 ani, să fie bine crescută, să priceapă gospodăria și să aibă prestre dela 5000 cor. în sus.

Ofertele sunt a se trimite la administrația „Tribunei” provăzută cu marcă postală și eventual fotografia, de unde se vor trimite interesatului.

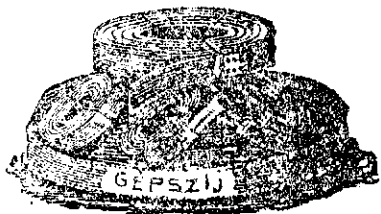
ANUNȚ.

Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia agricolă românească „Mugurul” însoțire economică comercială în Elisabetopol (Erzsébet város) care vinde altoie de viță de vie de de toate speciile precum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea de instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini.
BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Cumpărați

„Calendarul Național”

întocmit de foile naționale dela Orăștie, pe anul 1909.

E foarte frumos! Impodobit cu chipuri alese: Locurile sfinte: Grădina Getsimani în care a fost prins Domnul Hristos, Biserica de pe sf. Mormânt alui Hristos, vederea Ierusalimului și istoria lui; Chipuri din istoria națională: Sarmiseghetuza, steag turcesc, steag românesc din războiul cu Turcii, și altele și altele! — Apoi de cetit: poezii frumoase, povești, schițe, glume, povețe.

E o cărticică ce îngrijește de sufletul cetitorului, îmbogățindu-l cu cunoștințe alese, înălțându-l în simțămintele naționale și petrecându-l.

Dați-l, ca pe o carte de folos, în mâna întregului tineret din comună, ca și prin asta să stârniți dragostea de cetit la toți!

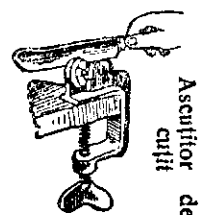
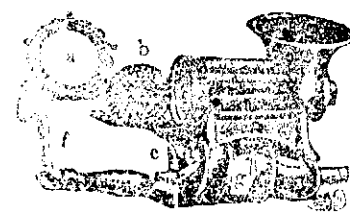
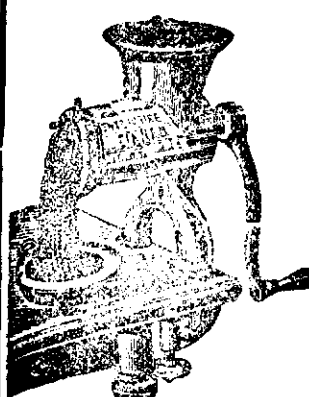
Prețul: numai 18 cr. (36 fil.) de unul. Celor ce iau mai multe, pentru a le vinde, ea să aibă și ei ceva pentru osteneală, și trimit banii pentru dela 12 în sus, li-să dă cu numai 11 cr. (22 fil.) unul, având a-și plăti ei posta la scoatere. Ceice cer pachete, fac bine de trimit înainte și banii de porto (cei de aproape 30 fil. de pachet, cei din depărtări 60 fil. de pachet), că de nu, la scoaterea pachetului plătesc porto îndoit.

Dela 5—10 ex. e cu 13 cr. (26 fil.) unul, că la acestea trebuie să se plătească posta la predare.

Cereți-l la:

Administrația „Libertatea”
Orăștie (Szászváros).

Se află și la Librăria ziarului „TRIBUNA” din ARAD.

Ascultor de cuțit

Cor. 1-90

Părțile constitutive dela mașina de tocat carne. a) Inel de capac, b) Disc găurit, c) Cuțit, d) Șirof dela întorcător, e) Intorcător, f) Meșcial, g) Taiș.

— Fiecare să capătă separat. —

Mașini de tocat carnea

Nr.	3	5	8	10	12	20	22	32 cu roată de repezit
tale pe minut	1/4	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/4	1 1/4	1 3/4 kg.
1 bucată cor.	3-40	4-10	5-70	6-80	6-50	11-40	10-40	20-60

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cărnați se poate folosi cu umplător de cărnați. — 1 umplător de cărnați cor. — 46.

Cuțite de carne

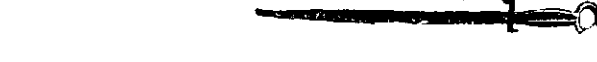
sub garanție pentru fiecare bucată dela 56 până la 90 fileri calitate bună dar fără garanție

Oțel-magnet-diamant de Dick

Nr. 99 intr. lung. 36 cm. cor. 4-70

Nr. 83 intr. lung. 29 cm. cor. 3-90

Nr. 123 intr. lung. 19 1/2 cm. cor. 1-60

Cuțit de împuns Nr. 7 cu mănere albe: Lungimea tăișului 6 7 8"

cor. 1-30 1-50 1-80.

Cuțit de ucis Nr. 8 plăsele poliite cu împunsătoare de aramă:

Lungimea tăișului	4 1/2	5	5 1/2	6	7	8"
cor.	2-10	2-40	2-70	2-90	3-	3-40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomandă.

CAROL F. JICKELI
SIBIIU ȘI ALBA IULIA

AVIZI!

Avem onoare a aviză on. public precum și stimați clienți că cu apropierea timpului de toamnă și iarnă

cele mai trainice și mai ieftine ghete

confectionate cu mâna, se pot cumpără la

Asociațiunea Călțunurilor

Szabadság-tér Nr. 14,
(la cisma roșic)

Aradi Czipészek Term. Szövetkezet

IUSTIN OLARIU
cond. societății.

Prăvălie nouă!

PAPP GYÖRGY

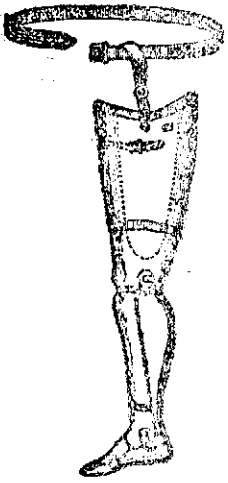
Deposit de diferite unelte chirurgice în Ardeal, magazin de bandage și instrumente optice. Atelier aranjat cu motor. Nickelare dinamo. Tocilă artistică.

Cluj (Kolozsvár). Telefon 791.

Mátyás király-tér Nr. 5
lângă prăvălia dlui Ákontz Sándor.

Prăvălie nouă!

Daruri de Crăciun și Anul-nou!
Bönochuri, lorgnete, ochianuri!

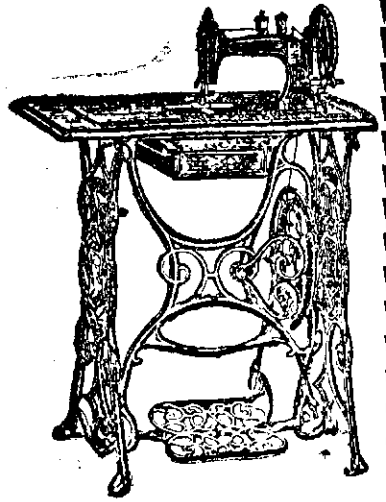
Mașini de cusut

»Singer« »Neumann« »Biesolt« și »Locke« cu suneică lungă, »Wettina« suneică groasă »Afrana« »Thonix« suneică rotivă, cu garanție de 5 ani și cu prețuri moderate se espediază prin comerciantul de ferărie

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de mașini de economie.

MEDIAS (MEDGYES).

Ajută-ți și îți va ajuta și Dumnezeu!

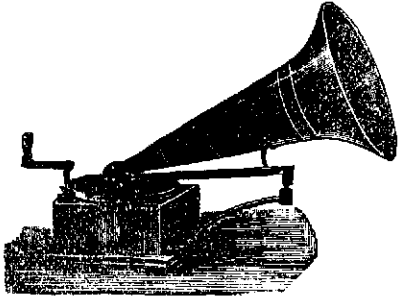
Acest adevăr de aur se poate ajunge numai așa, dacă cel care suferă folosește mijloace de vindecare, cari pe lângă efectele nate întrece ori-ce aparat scump, atât în privința durabilității și a efectului. — **„Galvani“** se poate folosi la Cordonul electric „Galvani“ succes sigur la Reumă, răceală, nervositate, la boală ștreă spinării, de stomac, impotență, paralizie și altele

Scrisoare de recunoștință: Francisc Veis, cărășmar, Sibiu. Am avut bucurie la cunoștință că prin folosirea aparatului „Galvani“, am simțit multă ameliorare în boala mea (trabesdorsalis) așa încât numai am nevoie nici de cârje. Aparatul deși îl folosesc de un an funcționează fără cusur. Singurul fabricant:

Ștefan Kmoskó, învățător Sibiu
(Nagyszeben) Terezianum No. 11.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL“, care inveselește toată casa. Isvorul cel mai estin de al procură e la marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József
SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plătire în rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit. — Se caută contra vânzători!

Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză.
Cu stimă: TOTH JÓZSEF.

Atenție!

Nou!

PAUL FILIP DIENER.

La trebuință de covoare nu întârzile nime a cerceta nou deschisa

Prăvălie specială de covoare

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA MERCY (PALATUL ASIGURAȚIEI UNG.)

Mare alegere în covoare moderne de Smyrna veritabile

pentru salon, aranjări în odăi de durmit și mâncări.

Esportațiuni în cele mai fine covoare de umblăt Velvet și Tournay.

Covoare de părete, naintea patului precum și asortiment mare în scurtuce huițătoare cu prețul depositului.

Covoare de umblăt ieftine în toată lățimea.

Procurări de covoare după modele și planuri se efectuează grabnic și cu multă îngrijire.

Prețuri ieftine!

Prețuri ieftine!

Văpseala de păr „Coroana“

(„Korona“ hajfestő).

Singura căneală de păr, care e de încredere și nu conține otravă, nu murdărește albiturile, nu-și schimbă culoarea și văpsește părul imediat. Se găsește în colorii brune, negre și negru închis

în farmacia „la Coroană“

(„Korona“ gyogyszerár)

Becicherecul-mare (Nagybecskerek).

Prețul 3 coroane.

Schwalb Kálmán și soț.

fabriă de metale, de cianuri
:: sornice de turu și de ::

lanțuri

patentate.

BUDAPESTA

VII. Strada Dembinszky 32.

Se fabrică. lanțuri patentate, din aramă tare presate prin ce posed o capacitate ire-sistibilă; precum și lanțuri îmbrăcate în arama roșie pentru decorat mobile, în toate formele.

Fabricație de prima calitate și unică.

Catalog ilustrat la dorință gratis și franco.

Heinrich Kirst,

Antreprenor de zidirea morilor în

UJVERBÁSZ Nr. 159.

Ofere produsul mânilor sale pentru

mori sistem cilindric,

și primește

arangearea completă

≡ a morilor. ≡

după cel mai nou sistem Werner.

Șripeț de cilindre, mașine de

gris, tarar, precum și orice mon-

tare a acestora tot după cel mai

nou sistem.

Se primește și ori-ce recon-
strucție cu prețuri ieftine și
serviciu solid.

ANUNȚURI

primește administrația „Tribuna“ pe lângă prețurile cele mai moderate

ADOLF HANECKER

„ DEPOZIT DE CAFEA DIN FIUME. „

Timișoara, (suburbiul Iozefin).

Piața Scudier Nr. 7.

Oferă franco pentru orice stațiune poștală cu ramburs:

1 kgr. Rio	f. 1.20
1 > Domingo mărgea	f. 1.30
1 > Cuba	f. 1.40
1 > Mexico	f. 1.50
1 > Java	f. 1.60
1 > Mocca	f. 1.60

Pentru înleznierea distribuției cafenii să trimite și în pachete de câte 1 kgr. și de câte jumătate de kgr.

Correspondența în limba română.

În lumea întreagă cele mai bune mașini de cusut și biciclete Dürkopp,

precum și cele mai bune mașini economice le transportăm cu plăți în rate mici lunare sau treilunare. În care comună vom avea cel puțin 6 cumpărători, acolo croitul și cusutul femeesc în cursuri de 30 de zile îl dăm gratuit, cumpărătorii vor fi instruiți pe deplin.

Correspondență în limba română. La dorință trimitem carte de prețuri.

Fischer Gyula és fia,
Maros-Vásárhely.

Szeszák F. és Fia

fabriă de trăsuri aranjate cu electricitate

Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndestulește
— ori-ce pretenții; atelier de reparare. —

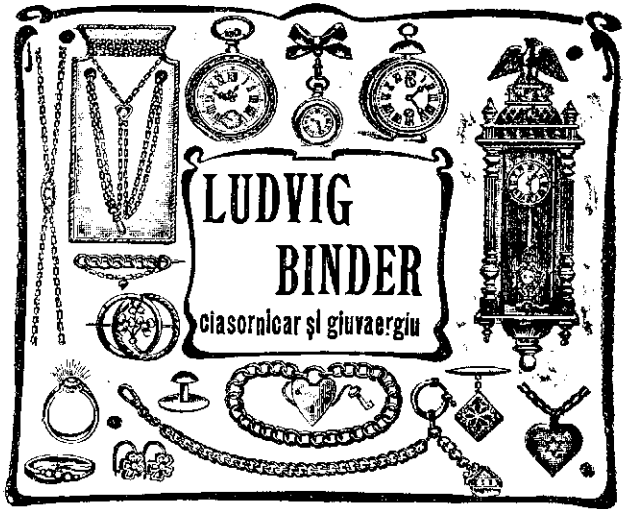

Fabriă de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabriă, în care se pregătește fiecare parte a trăsului: fabricăm roate, facem lucrul de fierar, pielar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Ținta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comenzilor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsuri, cari se vând; așa numitele „mântulțoare de norolu“ cu șezutul închis bine. Fondat în 1870. — Prețuri foarte mici.

Cea mai efină sursă de cumpărat!

Mediaș-Medgyes

— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8). —

Depozit bogat de tot felul de ciasornice de buzunar de aur, argint, metal și nickel. Articole optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege.

:: Reparaturi solide și efine. ::

Este în general cunoscut, că

Electricitatea

folosită în forma și puterea adevărată este în prezent cel mai sigur factor vindecător, în special în cazuri de nervozitate, neurastenism, dureri de spate și cap, dureri de stomac și intestine, slăbiciune de inimă, paralizare

etc. și tot felul de slăbiciuni.

Aceste două favoruri sunt împreunate în cel mai genial chip în ELECTRO-VITALIZER-ul nostru.

De simțiți dar, că vă e sănătatea atinsă, că vă dispar puterile, nu întârziati a vă adresa cu toată încrederea institutului nostru condus de medici și dacă trimiteți couponul acesta, primii în plic închis gratis și franco, opul nostru bogat ilustrat, despre: „Tratamentul electro-terapiei-moderne“.

Inst. de consult. med. Elektro-Vitalizer

BUDAPEST, Károly-körut 2 félem. 51.

Dr. Gavril Hercegov din Karácsond, scrie:

Folosirea de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer mi-a scăpat pe soacră-mea de următoarele suferințe: nervozitate, dureri de cap, bătăi de inimă, oboseală, lipsă de apetit și de simțirile de spaimă; pentru ceace prea st. Dr. Doctor vă sunt dator cu cea mai mare recunoștință. Aparatul îl voi recomanda cu cea mai mare căldură. Vă dau voie a da această epistolă publicității, căci conținutul ei corespunde pe deplin adevărului.

Cupon pentru carte gratuită.

Institutului de consultații medicale „ELEKTRO-VITALIZER“

Budapest, Károly-körut 2, félemezlet 51.

Vă rog să-mi trimiteți gratuit și porto-franco în plic închis opul despre

Un tratament asupra electro-terapiei-moderne pentru domni, pentru dame.

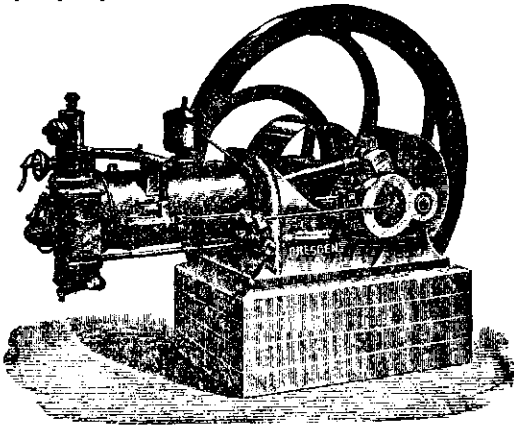
Numele

Adresa

Schmerek & Schneider

Fabrică de mașini, instalații electrice și electrotehnice.

© © © Temesvár-Josefin, Bonáz-u. nr 14. © © ©

Recomandă motoare cu ulei, gaz aerian și benzin și locomobile pentru mori și uzine electrice, precum și orice fel de industrie cu prețuri și condiții favorabile de plată.

■ Catalog de prețuri se trimite la dorință gratuit și porto-franco.

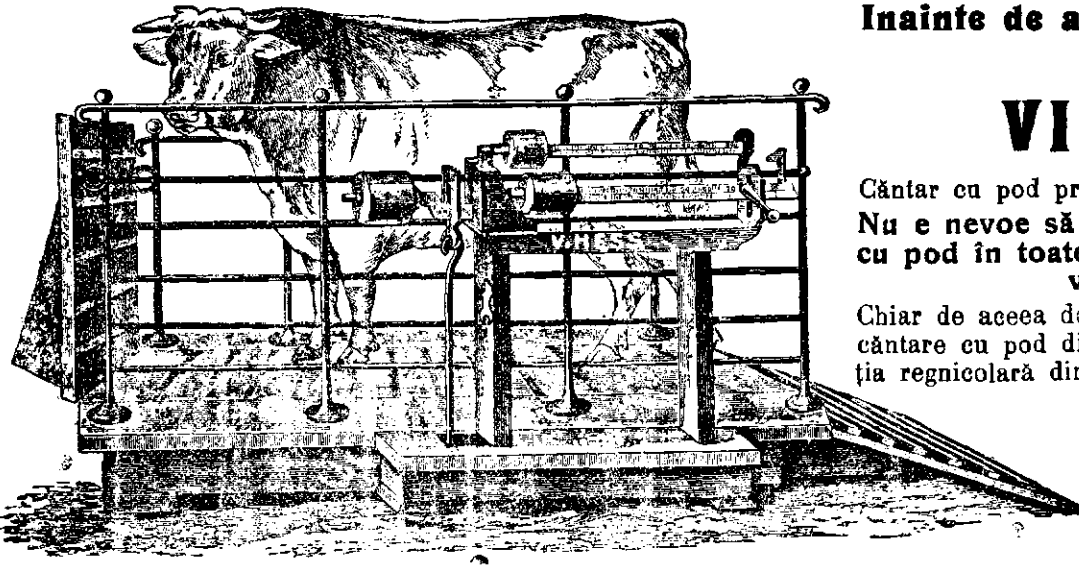
Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

și-a pus în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călite, oglinzi de Veneția. Lustruri — — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. — —

Înainte de a comandă balanță, cereți catalog de prețuri de fabrică de balanțe.

VICTOR HESS, Sibiu.

Căntar cu pod provăzut cu regulator cel mai nou sistem montat în pod de fer. Nu e nevoie să mai explicăm ce importanță are cântarul de vite și cu pod în toate comunele, pentru neguțătorii și îngrășătorii de vite, economii de pământ și agronomi.

Chiar de aceea dorim să atragem atenția onoraților ceteri asupra fabricii de cântare cu pod din Ardeal a lui VICTOR HESS care a expus în expoziția regnicolară din Pées câteva cântare cu pod pentru a fi folosite. Firmă dispune de multe recomandări dela primele firme și autorități.

Garanție se dă pentru fiecare cântar.

Reparaturi și schimbări, amăsurat specialității, se execută grabnic.

Referințe dela firme și autorități primul rang, stau la dispoziție,

Liste de prețuri gratuit

Am onoare a aduce la cunoștința prea st. public, că

mi-am amplificat magazia de pantofărie

cu o secție separată de

prețuri mijlocii și ieftine

ajungând astfel în poziția plăcută să pot satisface

orice pretenții dela cele mai simple până la cele mai gingașe

Pentru sezonul de toamnă mi-au sosit deja

toți articlii cei mai noi și-i recomand a-tejiunii bvoitoare

Specialități de ghete „Kobrák”

se găsesc în magazina mea bogat asortată întotdeauna.

Cu deosebită stimă:

LÁNYI MARCELL

ARAD, Aczél Péter utca 1 sz.